

Γνώμη 08/2022

(υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 322, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ)

σχετικά με την πρόταση
κανονισμού του Ευρωπαϊκού
Κοινοβουλίου και
του Συμβουλίου
για τη σύσταση Κοινωνικού
Ταμείου για το Κλίμα,
όπως αναθεωρήθηκε
από το Συμβούλιο
[Διοργανικός φάκελος
2021/0206 (COD)
της 30ής Ιουνίου 2022,
10775 2022]

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	01-04
Γενικές παρατηρήσεις	05-09
Ειδικά σχόλια	10-32
Κοινωνικά σχέδια για το κλίμα	10-14
Επιλέξιμη χρηματοδότηση	15-19
Χρηματοδότηση του Ταμείου	20-24
Πλαίσιο δικλίδων και επιδόσεων	25-32
Τελικές παρατηρήσεις	33-36

Εισαγωγή

01 Στις 14 Ιουλίου 2021, η Επιτροπή δημοσίευσε πρόταση για τη σύσταση Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα¹, στο πλαίσιο της δέσμης «Προσαρμογή στον στόχο του 55 %» (Fit for 55), σκοπός της οποίας ήταν να υποστηριχθεί η επίτευξη του στόχου για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, όπως συμφωνήθηκε στο [ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα](#)².

02 Στο πλαίσιο του [συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής \(ΣΕΔΕ\) της ΕΕ](#)³, οι ανθρακούχες εκπομπές «τιμολογούνται» με τον καθορισμό ανώτατου ορίου στις εκπομπές από συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς, το οποίο μειώνεται ετησίως. Στην αναθεώρηση του ΣΕΔΕ της ΕΕ, που περιλαμβάνεται επίσης στη [δέσμη «Fit-for-55»](#), η Επιτροπή προτείνει τη θέσπιση χωριστού ΣΕΔΕ για τους τομείς των οδικών μεταφορών και των κτιρίων⁴. Αυτό αναμένεται να έχει ως αποτέλεσμα αύξηση του κόστους της θέρμανσης και των μεταφορών. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι κοινωνικές επιπτώσεις του νέου ΣΕΔΕ, το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα (εφεξής «το Ταμείο») προβλέπεται να παρέχει χρηματοδοτική στήριξη σε ευάλωτα νοικοκυριά, ευάλωτες μικροεπιχειρήσεις και ευάλωτους χρήστες των μεταφορών που πλήττονται από το σύστημα. Στο [γράφημα 1](#) παρουσιάζονται τα κύρια χαρακτηριστικά του Ταμείου, διά του οποίου αναμένεται να παρασχεθεί χρηματοδοτική στήριξη ύψους έως και 59 δισεκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο 2027-2032.

03 Η Επιτροπή βάσισε την πρότασή της στο άρθρο 91, παράγραφος 1, στοιχείο δ), στο άρθρο 192, παράγραφος 1, και στο άρθρο 194, παράγραφος 1, στοιχείο γ), της [Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) (ΣΛΕΕ). Στις 28 Ιουνίου 2022, το

¹ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα [COM(2021) 568].

² [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2021/1119](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας.

³ [Οδηγία 2003/87/ΕΚ](#) σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης.

⁴ Πρόταση για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης, της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814 σχετικά με τη θέσπιση και τη λειτουργία αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς όσον αφορά το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, και του κανονισμού (ΕΕ) 2015/757 [COM(2021) 551 final].

Συμβούλιο αποφάσισε να προσθέσει στη νομική βάση το άρθρο 322 της ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι η τροποποιημένη πρόταση του Συμβουλίου περιλάμβανε παρέκκλιση από το άρθρο 22, παράγραφος 2, του δημοσιονομικού κανονισμού⁵. Στις 22 Νοεμβρίου 2022, το Συμβούλιο ζήτησε από το ΕΕΣ να γνωμοδοτήσει επί του κειμένου του για την αναθεώρηση της πρότασης της Επιτροπής (Γενική προσέγγιση στην οποία κατέληξε το Συμβούλιο Περιβάλλοντος, εφεξής «η πρόταση»)⁶.

Γράφημα 1 – Κύρια στοιχεία του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της πρότασης.

Εικονίδια: Το γράφημα αυτό σχεδιάστηκε με τη χρήση πόρων της Flaticon.com. © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

04 Ωστόσο, στο πλαίσιο της παρούσας γνωμοδότησης, αντιμετωπίσαμε εξωτερικές προκλήσεις, οι οποίες μας εμπόδισαν να σχηματίσουμε μια περισσότερη ολοκληρωμένη εικόνα για διάφορα θέματα που καλύπτει η πρόταση. Αυτές ήταν οι εξής:

- Το Συμβούλιο ζήτησε μόλις στις 22 Νοεμβρίου 2022 από το ΕΕΣ να γνωμοδοτήσει, και μάλιστα κατά προτίμηση έως τα μέσα Δεκεμβρίου, ενόψει του τελευταίου πολιτικού τριμερή διαλόγου. Ως εκ τούτου, τα χρονικά περιθώρια για την εκτέλεση των εργασιών μας ήταν ιδιαίτερος στενά. Λόγου χάριν, δεν

⁵ Πιστώσεις που αντιστοιχούν στα έσοδα με ειδικό προορισμό.

⁶ Διοργανικός φάκελος 2021/0206 (COD) της 30ής Ιουνίου 2022, 10775 2022.

ελέγξαμε την ακρίβεια του υπολογισμού των ποσών που θα κατανεμηθούν στα κράτη μέλη από τη χρηματοδότηση του Ταμείου.

- Η πρόταση αυτή συνδέεται στενά με τις νομοθετικές προτάσεις για την αναθεώρηση του ΣΕΔΕ της ΕΕ, οι οποίες επί του παρόντος τελούν επίσης υπό διαπραγμάτευση. Σημαντικές αποφάσεις σχετικά με την αναθεώρηση του ΣΕΔΕ ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα την τροποποίηση βασικών στοιχείων της πρότασης για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα (χρονοδιάγραμμα, τομείς κ.λπ.).
- Η πρόταση δεν περιλαμβάνει τα παραρτήματα με τον κατάλογο των κοινών δεικτών ή το υπόδειγμα για τα κοινωνικά σχέδια για το κλίμα, κάτι που περιορίζει αντίστοιχα την εμβέλεια της γνώμης μας.

Γενικές παρατηρήσεις

Γενικά σχόλια: κύρια ζητήματα

Η πρόταση:

- αποσκοπεί στην αντιμετώπιση του επενδυτικού κενού και των κοινωνικών επιπτώσεων της αναμενόμενης αύξησης των τιμών της ενέργειας και των καυσίμων,
- δημιουργεί αβεβαιότητα όσον αφορά τα έσοδα και την επάρκεια της χρηματοδότησης,
- αυξάνει τον κίνδυνο διπλής χρηματοδότησης και αλληλοεπικαλύψεων με άλλες δημόσιες πηγές χρηματοδότησης,
- εκδόθηκε χωρίς να προηγηθεί ειδική εκτίμηση επιπτώσεων,
- μπορεί να αυξήσει τη διοικητική επιβάρυνση που συνεπάγονται οι απαιτήσεις διαχείρισης, αναφοράς στοιχείων και ελέγχου.

05 Το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα αποσκοπεί στη μείωση του επενδυτικού κενού για τη μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση των κοινωνικών συνεπειών της αύξησης των λογαριασμών ενέργειας εξαιτίας της δημιουργίας μιας νέας ενωσιακής αγοράς για τις ανθρακούχες εκπομπές από τους τομείς των κτιρίων και των οδικών μεταφορών.

06 Το Ταμείο θα χρηματοδοτηθεί από τον εκπλειστηριασμό δικαιωμάτων στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ⁷. Ωστόσο, δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη η αναθεώρηση του ΣΕΔΕ της ΕΕ, ώστε αυτό να καλύψει τις εκπομπές από τις οδικές μεταφορές και τα κτίρια. Δεν είναι σαφές πότε τα έσοδα θα καταστούν διαθέσιμα και κατά πόσο θα ανταποκρίνονται στους φιλόδοξους στόχους του Ταμείου και στις αντίστοιχες επενδυτικές ανάγκες.

07 Η πρόταση προβλέπει περαιτέρω χρηματοδότηση για την ενεργειακή απόδοση και την απανθρακοποίηση των μεταφορών, η οποία έρχεται να προστεθεί στα διάφορα άλλα ταμεία και πηγές χρηματοδότησης της ΕΕ, όπως το [Ταμείο Εκσυγχρονισμού](#), το [Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης](#), τα [Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία](#), ο [Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας](#), το [InvestEU](#), καθώς και η εθνική ή περιφερειακή χρηματοδότηση. Τα κράτη μέλη είναι σημαντικό να διευθετήσουν το ζήτημα του συντονισμού και της συμπληρωματικότητας των διάφορων πηγών χρηματοδότησης, και να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο διπλής

⁷ Άρθρο 9 της πρότασης.

χρηματοδότησης⁸. Δεν εντοπίσαμε ολοκληρωμένη ανάλυση της Επιτροπής σχετικά με τα μέχρι στιγμής επιτεύγματα των εν λόγω ταμείων ή με τα όσα πρέπει ακόμη να γίνουν για την επίτευξη των κλιματικών στόχων της ΕΕ. Μια τέτοια ανάλυση θα εξασφάλιζε καλύτερη στόχευση και διαχείριση του Ταμείου.

08 Η Επιτροπή δεν διενήργησε ειδική εκτίμηση επιπτώσεων της πρότασης. Αντ' αυτού, χρησιμοποίησε την εκτίμηση επιπτώσεων που είχε πραγματοποιηθεί τον Σεπτέμβριο του 2020, με τίτλο «Ενίσχυση της κλιματικής φιλοδοξίας της Ευρώπης για το 2030»⁹. Η ύψους 59 δισεκατομμυρίων ευρώ εκτιμώμενη χρηματοδοτική ενίσχυση για το Ταμείο για την περίοδο 2027-2032¹⁰ βασίστηκε στην εκτίμηση επιπτώσεων του ΣΕΔΕ¹¹ που ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2021. Στο πλαίσιο των εν λόγω εκτιμήσεων επιπτώσεων δεν ήταν δυνατό να ληφθεί υπόψη ο σημαντικός αντίκτυπος του πολέμου στην Ουκρανία στην αγορά ενέργειας, γεγονός που θέτει υπό αμφισβήτηση την καταλληλότητα και την επάρκειά τους ως βάσης για την πρόταση.

09 Δεν είναι σαφή τα πιθανά οφέλη από τη δημιουργία ενός χωριστού μέσου, όπως το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα, ενώ ο πολλαπλασιασμός των μέσων για τη χρηματοδότηση ομοειδών έργων θα περιπλέξει τη χρηματοδότηση της ΕΕ. Οι νέοι πόροι που θα διατεθούν από το Ταμείο αναμένεται να ασκήσουν περαιτέρω πίεση στην ικανότητα των κρατών μελών για ανάλωση των διαθέσιμων πόρων, δεδομένου ότι πολλά από αυτά σημειώνουν ήδη καθυστερήσεις στην απορρόφηση των ενωσιακών κονδυλίων. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να μη δοθεί η δέουσα προσοχή σε ζητήματα που αφορούν τις επιδόσεις και την οικονομική αποδοτικότητα¹². Το νέο πλαίσιο και οι επακόλουθες εργασίες προγραμματισμού αναμένεται επίσης να αυξήσουν τη διοικητική επιβάρυνση των κρατών μελών, καθώς συνεπάγονται πρόσθετες διαδικασίες αναφοράς στοιχείων και παρακολούθησης, ελέγχου και χορήγησης απαλλαγής.

⁸ Γνώμη 06/2020 για τη θέσπιση Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

⁹ COM (2020) 562 final.

¹⁰ Αρχικά, η Επιτροπή πρότεινε ποσό ύψους 72,2 δισεκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο 2025-2032.

¹¹ SWD (2021) 602 final.

¹² Ειδική έκθεση 17/2018, με τίτλο «Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη αντιμετώπισαν με τις ενέργειές τους τη χαμηλή απορρόφηση κατά τα τελευταία έτη της περιόδου προγραμματισμού 2007-2013, χωρίς όμως να εστιάζουν επαρκώς στα αποτελέσματα».

Ειδικά σχόλια

Κοινωνικά σχέδια για το κλίμα

Κοινωνικά σχέδια για το κλίμα: κύρια ζητήματα

Σύμφωνα με την παλαιότερη παρατήρηση ελέγχου μας σχετικά με τον ΜΑΑ, η πρόταση πρέπει:

- να διασφαλίσει τη συνοχή και την συμπληρωματικότητα με άλλα εθνικά σχέδια
- να αποσαφηνίσει τι θεωρείται ικανοποιητική εκπλήρωση των οροσήμων και των τιμών-στόχου
- να καθορίσει σαφή ορόσημα και τιμές-στόχο, καθώς και διαδικασίες για την αναστολή πληρωμών
- να διασφαλίσει τη σύνδεση των πληρωμών με το κόστος επίτευξης των οροσήμων και των τιμών-στόχου.

10 Τα κοινωνικά σχέδια για το κλίμα («τα σχέδια») θα αποτελέσουν τη βάση για την εκταμίευση της χρηματοδοτικής συνεισφοράς του Ταμείου. Στα σχέδια καθορίζονται **τα μέτρα και οι επενδύσεις** που τίθενται στη διάθεση των νοικοκυριών, των πολύ μικρών επιχειρήσεων και των χρηστών των μεταφορών που θίγονται από τη συμπερίληψη στο ΣΕΔΕ των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα κτίρια και τις μεταφορές. Θα ήταν χρήσιμο να αποσαφηνιστεί η διαφορά μεταξύ των εννοιών των «μέτρων» και των «επενδύσεων», η οποία δεν εξηγείται στην πρόταση. Επιπλέον, δεν έχει εγκριθεί ακόμη ο ορισμός της «ενεργειακής φτώχειας»¹³, αν και ο όρος χρησιμοποιείται επανειλημμένως στο κείμενο της πρότασης.

11 Τα κοινωνικά σχέδια για το κλίμα πρέπει να είναι συνεπή και **συμπληρωματικά** προς άλλα εθνικά στρατηγικά σχέδια και προγράμματα, όπως τα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα, τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, τα επιχειρησιακά προγράμματα της πολιτικής συνοχής, τα εδαφικά σχέδια δίκαιης μετάβασης και τα στρατηγικά σχέδια της κοινής γεωργικής πολιτικής. Τα σχέδια αυτά ενδέχεται να χρειαστεί επίσης να επικαιροποιηθούν βάσει των κοινωνικών σχεδίων για το κλίμα, πράγμα που αυξάνει σημαντικά τη διοικητική επιβάρυνση των εθνικών αρχών. Η πρόταση δεν ορίζει προθεσμία για την υποβολή των κοινωνικών σχεδίων για το κλίμα από τα κράτη μέλη.

¹³ Βλέπε πρόταση οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση (αναδιατύπωση), COM(2021) 558 final.

12 Η στήριξη από το Ταμείο δεν υποκαθιστά τις **επαναλαμβανόμενες εθνικές δαπάνες του προϋπολογισμού**¹⁴. Δεν αποτελεί νεωτερισμό η εισοδηματική στήριξη των νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος από τα κράτη μέλη, λόγου χάριν η επιδότηση των δαπανών θέρμανσης και ηλεκτρικής ενέργειας. Η άμεση εισοδηματική στήριξη από το Ταμείο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για το ίδιο είδος δαπανών, πράγμα που εγκυμονεί τον κίνδυνο υποκατάστασης εθνικών δαπανών. Στην πρόταση θα πρέπει να αποσαφηνιστεί η έννοια των «επαναλαμβανόμενων εθνικών δαπανών του προϋπολογισμού», ώστε να αποφευχθούν περιπτώσεις διπλής χρηματοδότησης και αλληλοεπικαλύψεων.

13 Η πρόταση ορίζει ότι η Επιτροπή θα πραγματοποιεί πληρωμές προς τα κράτη μέλη βάσει της ικανοποιητικής εκπλήρωσης **των οροσήμεν και των τιμών-στόχου** που προβλέπονται στα κοινωνικά σχέδια για το κλίμα¹⁵. Η έννοια της «ικανοποιητικής εκπλήρωσης» δεν εξηγείται στην πρόταση, πράγμα που παρέχει στην Επιτροπή μεγάλο περιθώριο διακριτικής ευχέρειας. Προκειμένου να διασφαλιστεί η διαφάνεια και η ίση μεταχείριση, οι βασικές αρχές που εφαρμόζονται κατά την αξιολόγηση της «ικανοποιητικής εκπλήρωσης» πρέπει να προσδιοριστούν αναλυτικότερα.

14 Οι γενικές ρυθμίσεις για την εκταμίευση κονδυλίων βάσει της επίτευξης οροσήμεν και τιμών-στόχου είναι παρόμοιες με εκείνες που εφαρμόζονται στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ)¹⁶. Ορισμένες από τις παρατηρήσεις ελέγχου που διατυπώσαμε παλαιότερα σε σχέση με τα ορόσημα και τις τιμές-στόχο του ΜΑΑ θα μπορούσαν να ισχύουν για το Ταμείο. Ειδικότερα:

- Η ασάφεια της διατύπωσης ορισμένων οροσήμεν και τιμών-στόχου αυξάνει τον κίνδυνο πραγματοποίησης μη οφειλόμενων πληρωμών. Ως εκ τούτου, υπογραμμίσαμε τη σημασία του καθορισμού κατάλληλων οροσήμεν και τιμών-στόχου, ώστε να καλύπτουν το σύνολο των βασικών σταδίων υλοποίησης¹⁷.
- Το ποσό που καταβάλλεται ως συγκεκριμένη δόση δεν βασίζεται κατ' ανάγκη στο εκτιμώμενο κόστος της επίτευξης των οροσήμεν και των τιμών-στόχου που περιλαμβάνονται στο αίτημα καταβολής, αλλά προκύπτει μάλλον από τις

¹⁴ Άρθρο 12 της πρότασης.

¹⁵ Άρθρο 19 της πρότασης.

¹⁶ Άρθρο 5 της πρότασης και άρθρα 2 και 4 του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2021/241](#) για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

¹⁷ [Ειδική έκθεση 21/2022](#), με τίτλο «Η αξιολόγηση των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας από την Επιτροπή – συνολικά επαρκής, ωστόσο υπάρχουν ακόμη κίνδυνοι κατά την υλοποίηση».

διαπραγματεύσεις με το οικείο κράτος μέλος¹⁸. Όσον αφορά τα ορόσημα και τις τιμές-στόχο που εκπληρώθηκαν εν μέρει, δεν ήταν σαφές με ποιον τρόπο η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα υπολόγιζαν τα ποσά των μερικών πληρωμών. Ως εκ τούτου, συστήσαμε στην Επιτροπή να αναπτύξει σαφή μεθοδολογία για τον προσδιορισμό του ποσού της πληρωμής που αναστέλλεται¹⁹.

- Τα ορόσημα και οι τιμές-στόχος προσανατολίζονταν στις εκροές ή περιλάμβαναν δείκτες εισροής, που αφορούσαν γενικά τη δαπάνη ορισμένου ποσού χρηματοδότησης. Η αποφυγή δεικτών αντικτύπου, η εστίαση στους δείκτες εκροής και η συμπερίληψη δεικτών εισροής για ορόσημα και τιμές-στόχο περιορίζουν σημαντικά την ευελιξία που είναι απαραίτητη κατά την υλοποίηση, καθώς και τη δυνατότητα μέτρησης των επιδόσεων και του αντικτύπου του Ταμείου.

Επιλέξιμη χρηματοδότηση

Επιλέξιμη χρηματοδότηση: κύρια ζητήματα

- οι άμεσες ενισχύσεις μπορεί να καθυστερήσουν την ενεργειακή μετάβαση· απαιτείται καλύτερη στόχευση
- οι μεταφορές από προγράμματα υπό επιμερισμένη διαχείριση ενδέχεται να υπονομεύσουν τις καθιερωμένες διασφαλίσεις

15 Η αύξηση της **ενεργειακής απόδοσης** αποτελεί βασική δράση προς χρηματοδότηση από τα κοινωνικά σχέδια για το κλίμα. Οι επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση προσκρούουν σε ορισμένα εμπόδια, όπως τα διαφορετικά κίνητρα των ιδιοκτητών και των μισθωτών των κτιρίων, το υψηλό αρχικό κόστος και οι συχνά μακρές περίοδοι απόσβεσης. Θεωρούμε ότι οι παρατηρήσεις ελέγχου που διατυπώσαμε στο παρελθόν σχετικά με τα έργα ενεργειακής απόδοσης μπορεί να αφορούν και το Ταμείο (βλέπε [γράφημα 2](#)).

¹⁸ [Ειδική έκθεση 21/2022](#), με τίτλο «Η αξιολόγηση των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας από την Επιτροπή - συνολικά επαρκής, ωστόσο υπάρχουν ακόμη κίνδυνοι κατά την υλοποίηση».

¹⁹ [Ετήσια έκθεση σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2021](#), κεφάλαιο 10.

Γράφημα 2 – Παρατηρήσεις ελέγχου σχετικά με την ενεργειακή απόδοση στην ΕΕ

Στην έκθεσή μας για την ενεργειακή απόδοση των **κτιρίων**:

- Διαπιστώσαμε ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη διέθεταν τον προϋπολογισμό σε έργα βάσει χρονικής προτεραιότητας, γεγονός που δεν τους επέτρεπε να αξιολογούν το σχετικό κόστος και τα οφέλη. Αυτό σήμαινε ότι σπανίως έδιναν προτεραιότητα σε έργα που συνέβαλλαν στην εξοικονόμηση ενέργειας ή απέφεραν άλλα οφέλη με χαμηλότερο κόστος. Διατυπώσαμε σύσταση για τη βελτίωση των διαδικασιών επιλογής των έργων.
- Αναφέραμε ότι η χρήση ενεργειακών ελέγχων ως βασική απαίτηση επιλογής αποτελούσε ορθή πρακτική. Έλεγχοι αυτού του είδους, σε συνδυασμό με την έκδοση πιστοποιητικού ενεργειακής απόδοσης κατόπιν των εργασιών, καθιστούν δυνατή την εκτίμηση της εξοικονόμησης ενέργειας χάρη στο έργο. Εξετάσαμε επίσης, ως άλλη ορθή πρακτική, την εγκατάσταση ατομικών μετρητών στα νοικοκυριά.

Στην έκθεσή μας για την ενεργειακή απόδοση στις **επιχειρήσεις**:

- Διαπιστώσαμε ότι ορισμένα έργα ενεργειακής απόδοσης είχαν περίοδο αποπληρωμής μεγαλύτερη από τη διάρκεια ζωής της επένδυσης, πράγμα που σημαίνει ότι δεν ήταν αποδοτικά.
- Επισημάναμε ότι ορισμένα έργα θα είχαν πιθανώς υλοποιηθεί ακόμα και χωρίς επιχορήγηση της ΕΕ και ότι θα μπορούσαν να έχουν χρηματοδοτηθεί μέσω δανείων.
- Συστήσαμε στην Επιτροπή να επαληθεύει, αφενός, κατά πόσον τα κράτη μέλη παρέχουν κατάλληλη αιτιολόγηση για το χρηματοδοτικό μέσο που επιλέγεται και, αφετέρου, ότι δεν χρησιμοποιούνται επιχορηγήσεις σε περιπτώσεις που θα ήταν περισσότερη κατάλληλη η χρήση χρηματοδοτικών μέσων.

Πηγή: *Ειδική έκθεση 11/2020*, με τίτλο «Ενεργειακή απόδοση των κτιρίων: επιβεβλημένη η μεγαλύτερη εστίαση στην οικονομική αποδοτικότητα»- *ειδική έκθεση 02/2022*, με τίτλο «Ενεργειακή απόδοση στις επιχειρήσεις - Μερική εξοικονόμηση ενέργειας αλλά αδυναμίες στον σχεδιασμό και στη διαδικασία επιλογής έργων».

Εικονίδια: Το γράφημα αυτό σχεδιάστηκε με τη χρήση πόρων της Flaticon.com. © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

16 Όσον αφορά την **κινητικότητα μηδενικών και χαμηλών εκπομπών**, στην έκθεσή μας σχετικά με τη στήριξη της ΕΕ για την ανάπτυξη υποδομών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων υπογραμμίστηκε η ανάγκη για εναρμονισμένα συστήματα πληρωμής και για επαρκείς πληροφορίες για τους χρήστες σχετικά με τη διαθεσιμότητα σε πραγματικό χρόνο και με τους όρους χρέωσης που ισχύουν στους διάφορους σταθμούς φόρτισης, καθώς και για ισότιμη πρόσβαση για όλους τους χρήστες ηλεκτρικών οχημάτων. Επισημάναμε επίσης ότι, για τη χρηματοδότηση σταθμών φόρτισης, δεν τέθηκε ως προϋπόθεση ένα ελάχιστο διάστημα λειτουργίας τους²⁰. Τα σχέδια αστικής κινητικότητας δεν βασίζονταν σε όλες τις περιπτώσεις σε άρτιες στρατηγικές αστικής κινητικότητας και συχνά απουσίαζε ο συντονισμός με τους γειτονικούς δήμους²¹. Η χρηματοδότηση θα επιτύγχανε αποτελεσματικότερα τους σκοπούς της αν αντιμετωπίζονταν αυτές οι αδυναμίες.

²⁰ *Ειδική έκθεση 05/2021*, με τίτλο «Υποδομές φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων: παρά την αύξηση του αριθμού των σταθμών φόρτισης, η ανομοιογενής ανάπτυξή τους περιπλέκει τις μετακινήσεις εντός ΕΕ».

²¹ *Ειδική έκθεση 06/2020*, με τίτλο «Βιώσιμη αστική κινητικότητα στην ΕΕ: Δεν είναι δυνατή η επίτευξη ουσιαστικής βελτίωσης χωρίς δέσμευση από πλευράς των κρατών μελών».

17 Τα κράτη μέλη μπορούν να χρηματοδοτούν **προσωρινή άμεση εισοδηματική στήριξη**, η οποία περιορίζεται στον άμεσο αντίκτυπο της εμπορίας εκπομπών στους τομείς των κτιρίων και των οδικών μεταφορών, σε ποσοστό έως και 35 % του εκτιμώμενου συνολικού κόστους των σχεδίων τους. Η άμεση στήριξη πρέπει να υπολογίζεται σωστά και να απευθύνεται στοχευμένα στους πλέον ευάλωτους, που πλήττονται δυσανάλογα από την αύξηση των τιμών των καυσίμων και της ενέργειας. Επίσης, πρέπει να χορηγείται προσωρινά, ενώ τα μέτρα επενδύσεων μειώνουν το σχετικό κόστος. Ωστόσο, η στήριξη αυτή μπορεί να βοηθήσει τα ευάλωτα νοικοκυριά να απορροφήσουν το υψηλότερο κόστος της λειτουργίας συστημάτων θέρμανσης με καύση άνθρακα ή φυσικού αερίου και της οδήγησης αυτοκινήτων με κινητήρες εσωτερικής καύσης. Ως εκ τούτου, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αναβολή της ενεργειακής μετάβασης των εν λόγω νοικοκυριών και τη συνέχιση της εξάρτησής τους από τα ορυκτά καύσιμα. Θεωρούμε ότι η χρηματοδότηση πρέπει να στοχεύει καλύτερα σε δράσεις σχετικές με την ενεργειακή απόδοση ή τον οικολογικό προσανατολισμό των μεταφορών, ώστε να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του Ταμείου, καθώς οι άμεσες ενισχύσεις ενδέχεται να επηρεάσουν σε ορισμένο βαθμό τη συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» και να μην συνάδουν με τον «μόνιμο αντίκτυπο» που αναφέρεται στο άρθρο 15 της πρότασης.

18 Το άρθρο 10 προβλέπει τη δυνατότητα **μεταφοράς πόρων από και προς προγράμματα υπό επιμερισμένη διαχείριση**²². Σχετικά με το θέμα αυτό:

- Στην πρόταση προβλέπεται η δυνατότητα των κρατών μελών να μεταφέρουν μέρος της χρηματοδοτικής ενίσχυσης του Ταμείου (έως 15 %) σε ταμεία υπό επιμερισμένη διαχείριση. Τα προγράμματα αυτά παρέχουν πρόσθετες διασφαλίσεις και οι εθνικές αρχές έχουν μακρά πείρα στην υλοποίησή τους.
- Η πρόταση προβλέπει επίσης τη δυνατότητα μεταφοράς πόρων από προγράμματα υπό επιμερισμένη διαχείριση στο Ταμείο. Η δυνατότητα αυτή περιορίζεται από τον κανονισμό περί κοινών διατάξεων²³. Επισημάναμε προηγουμένως ότι οι μεταφορές αυτές ενδέχεται να μειώσουν τη διαθεσιμότητα

²² Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας.

²³ Άρθρο 26 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας.

χρηματοδότησης για άλλους στόχους των τομέων της συνοχής και της αγροτικής ανάπτυξης²⁴ και να επηρεάσουν τους πρωταρχικούς στρατηγικούς στόχους τους. Η δυνατότητα μεταφορών ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα τη μετατόπιση πόρων σε προγράμματα που υπόκεινται θεωρητικά σε λιγότερες προϋποθέσεις ή συμφέρουν περισσότερο από άποψη κόστους²⁵. Ειδικότερα, η μεταφορά πόρων θα μπορούσε ενδεχομένως να υπονομεύσει τις διασφαλίσεις που είναι εγγενείς στα υπό επιμερισμένη διαχείριση επιχειρησιακά προγράμματα ή να δημιουργήσει τη δυνατότητα αποφυγής της συγχρηματοδότησης από τα κράτη μέλη, η οποία απαιτείται σε αντίθετη περίπτωση²⁶. Ως εκ τούτου, τασσόμαστε υπέρ της πρόβλεψης στην πρόταση ειδικών προϋποθέσεων για τις εν λόγω μεταφορές πόρων.

19 Η πρόταση προβλέπει την **υποστήριξη δημόσιων και ιδιωτικών φορέων** στην ανάπτυξη και παροχή οικονομικά προσιτών λύσεων όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση και υπηρεσιών κινητικότητας μηδενικών και χαμηλών εκπομπών. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα να παρέχουν εγγυήσεις για να διασφαλίσουν ότι το σύνολο του οφέλους θα μετακυλιστεί στα νοικοκυριά, στις πολύ μικρές επιχειρήσεις και στους χρήστες των μεταφορών. Σημειώνουμε ότι στην πρόταση δεν γίνεται αναφορά σε τέτοιες εγγυήσεις, όπως λόγου χάριν η πρόβλεψη ανώτατου ορίου για τους πόρους που είναι διαθέσιμοι για στήριξη αυτού του είδους.

Χρηματοδότηση του Ταμείου

Χρηματοδότηση του Ταμείου: κύρια ζητήματα

- είναι πιθανό να χρειαστούν επιπλέον δικαιώματα εκπομπής ΣΕΔΕ πέραν των 200 εκατομμυρίων
- η αστάθεια των τιμών και η αβεβαιότητα ως προς τα διαθέσιμα έσοδα εγκυμονούν κινδύνους όσον αφορά τη χρηματοδότηση
- ο μαθηματικός τύπος για την κατανομή που βασίζεται και στον πληθυσμό που ζει σε αγροτικές περιοχές δεν επεξηγείται στην πρόταση

²⁴ Γνώμη 04/2022, RePowerEU.

²⁵ Ετήσια έκθεση σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού της ΕΕ για το οικονομικό έτος 2020, κεφάλαιο 2.

²⁶ Γνώμη 06/2020 για τη θέσπιση Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

20 Η χρηματοδότηση του Ταμείου, με ανώτατο όριο τα 59 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2027-2032, πρέπει να καλυφθεί από εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό²⁷. Τα έσοδα θα προκύψουν από τον εκπλειστηριασμό δικαιωμάτων στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ. Η πρόταση αναθεώρησης του ΣΕΔΕ της ΕΕ²⁸ αναφέρεται σε δύο είδη δικαιωμάτων που πρέπει να διατεθούν για το Ταμείο:

- 50 εκατομμύρια δικαιώματα από σταθερές εγκαταστάσεις (παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και βιομηχανία) που θα εκπλειστηριαστούν· τα έσοδα αυτά δεν συνδέονται με κτίρια ή οδικές μεταφορές, και ως εκ τούτου δεν θα επηρεάσουν τις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας στους τομείς των κτιρίων ή των οδικών μεταφορών·
- 150 εκατομμύρια δικαιώματα που εκπλειστηριάστηκαν αρχικά στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ για τους τομείς των κτιρίων και των οδικών μεταφορών και, επιπλέον, απροσδιόριστος αριθμός δικαιωμάτων που θα εκπλειστηριαστούν στους δύο αυτούς τομείς, ώστε τα έσοδα να ανέλθουν στο απαιτούμενο ποσό των 59 δισεκατομμυρίων ευρώ.

21 Προκειμένου να συγκεντρωθούν 59 δισεκατομμύρια ευρώ, τα 200 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής θα έπρεπε να εκπλειστηριαστούν στην τιμή των 295 ευρώ ανά δικαίωμα· ωστόσο, τον Νοέμβριο του 2022 η τιμή των δικαιωμάτων στον χώρο πλειστηριασμών ανερχόταν κατά μέσο όρο σε 80 ευρώ περίπου ανά δικαίωμα²⁹. Η Επιτροπή βάσισε τους υπολογισμούς της στην υποτιθέμενη τιμή των 45 ευρώ ανά δικαίωμα εκπομπής (τιμές 2020), η οποία μεταφράζεται σε έσοδα ύψους 9 δισεκατομμυρίων ευρώ από τον εκπλειστηριασμό των 200 εκατομμυρίων δικαιωμάτων που αναλύονται ανωτέρω. Για να επιτύχει έσοδα ύψους 59 δισεκατομμυρίων ευρώ, θα χρειαστεί πιθανότατα να εκπλειστηριάσει σημαντικά μεγαλύτερο αριθμό δικαιωμάτων στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ για τους τομείς των κτιρίων και των οδικών μεταφορών.

²⁷ Άρθρο 9 της πρότασης. Τα εξωτερικά έσοδα για ειδικό προορισμό χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση καθορισμένων δαπανών, όπως ορίζει το άρθρο 21 του δημοσιονομικού κανονισμού. Στην περίπτωση των εσόδων με ειδικό προορισμό, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποκλείεται από τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

²⁸ Γενική προσέγγιση του Συμβουλίου της 30ής Ιουνίου 2022, Διοργανικός φάκελος: 2021/0211 (COD) 10796/22.

²⁹ <https://www.eex.com/en/market-data/environmental-markets/eua-primary-auction-spot-download>

22 Η Επιτροπή πρότεινε το 25 % των εσόδων του ΣΕΔΕ να καταστεί νέος ίδιος πόρος³⁰, που θα χρησιμοποιηθεί, μεταξύ άλλων, για την αποπληρωμή των επιχορηγήσεων Next Generation EU ή για τη μείωση του μεριδίου της συνεισφοράς που καταβάλλουν τα κράτη μέλη βάσει του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματός τους για τη χρηματοδότηση του ετήσιου προϋπολογισμού της ΕΕ³¹. Κατά τις εκτιμήσεις της, το 25 % των εσόδων του ΣΕΔΕ που προέρχονται από την ένταξη των τομέων των κτιρίων και των οδικών μεταφορών στο σύστημα θα επαρκούσε για την κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης του Ταμείου³². Το ΣΕΔΕ λειτουργεί από το 2005 και οι τιμές των δικαιωμάτων εκπομπής παρουσιάζουν σημαντικές διακυμάνσεις (μεταξύ 5 και 55 ευρώ το διάστημα από το 2005 έως το 2021)³³, γεγονός που το καθιστά σχετικά ασταθή πηγή εσόδων της ΕΕ.

23 Αφότου τα κοινωνικά σχέδια για το κλίμα εγκριθούν, η Επιτροπή θα υπογράψει νομικές δεσμεύσεις με τα κράτη μέλη για την καταβολή έως και του μέγιστου ποσού χρηματοδοτικής ενίσχυσης μέχρι τη λήξη της διάρκειας του Ταμείου. Η πρόταση προβλέπει τη δυνατότητα **κατ' αναλογία μείωσης των πληρωμών** σε περίπτωση που τα έσοδα με ειδικό προορισμό σε ένα δεδομένο έτος δεν επαρκούν, και καταβολής του υπολοίπου όταν τα έσοδα καταστούν διαθέσιμα³⁴.

24 Ο μαθηματικός τύπος για την κατανομή των κονδυλίων στα κράτη μέλη λαμβάνει υπόψη τον πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένου του ποσοστού που ζει σε αγροτικές περιοχές, τα επίπεδα φτώχειας, τις εκπομπές CO₂ από την καύση καυσίμων από τα νοικοκυριά και το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα. Τα κριτήρια αυτά συνάδουν με τους στόχους του Ταμείου. Ωστόσο, η πρόταση δεν διευκρινίζει

---

³⁰ Πρόταση της Επιτροπής [COM(2021) 570] της 22ας Δεκεμβρίου 2021 για την τροποποίηση της απόφασης (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2053 για το σύστημα των ιδίων πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

³¹ Διοργανική συμφωνία για τη δημοσιονομική πειθαρχία, (...), συμπεριλαμβανομένου ενός οδικού χάρτη για την εισαγωγή νέων ιδίων πόρων.

³² Πρόταση για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης, της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814 σχετικά με τη θέσπιση και τη λειτουργία αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς όσον αφορά το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, και του κανονισμού (ΕΕ) 2015/757 [COM(2021) 551 final].

³³ Έκθεση σχετικά με τη λειτουργία της ευρωπαϊκής αγοράς ανθρακούχων εκπομπών [COM(2021) 962]: Τιμές εκκαθάρισης για τους πλειστηριασμούς γενικών δικαιωμάτων, Ιανουάριος 2013-30 Ιουνίου 2021.

³⁴ Άρθρο 19, παράγραφος 9, και άρθρο 18 της πρότασης.

γιατί ο πληθυσμός που ζει σε αγροτικές περιοχές σταθμίζεται με υψηλότερο συντελεστή στον τύπο κατανομής.

Πλαίσιο δικλίδων και επιδόσεων

Πλαίσιο δικλίδων και επιδόσεων: κύρια ζητήματα

- η αξιολόγηση των σχεδίων από την Επιτροπή πρέπει να τεκμηριώνεται επαρκώς
- η συμμόρφωση με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο πρέπει να αναλύεται λεπτομερώς
- τυχόν περιπτώσεις εικαζόμενης απάτης πρέπει να καταγγέλλονται σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο
- οι κοινοί δείκτες πρέπει να είναι κατάλληλοι, αποδεκτοί, αξιόπιστοι, εύχρηστοι και εμπειριστατωμένοι

25 Χαιρετίζουμε το γεγονός ότι η πρόταση εξουσιοδοτεί ρητά την Επιτροπή, την OLAF, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και, κατά περίπτωση, την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία να ασκούν τα δικαιώματά τους όσον αφορά την πρόσβαση και τη διενέργεια ελέγχων και ερευνών.

26 Στο άρθρο 15 παρατίθεται κατάλογος κριτηρίων για την **αξιολόγηση από την Επιτροπή** των εθνικών κοινωνικών σχεδίων για το κλίμα, τα οποία έχουν παρόμοια δομή με εκείνη των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ). Διαπιστώσαμε ότι η διαδρομή τεκμηρίωσης ήταν γενικά κατακερματισμένη και ότι οι αναλύσεις περιέχονταν σε πολλαπλά έγγραφα εργασίας της Επιτροπής για διάφορες συνιστώσες των ΣΑΑ. Ακόμη, διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή είχε εφαρμόσει ποιοτική αξιολόγηση για κάθε ΣΑΑ, βάσει των προτύπων του κανονισμού ΜΑΑ, και όχι συγκριτική αξιολόγηση³⁵. Το άρθρο 4, παράγραφος 3, της πρότασης αναφέρεται ρητά στον προσδιορισμό βέλτιστων πρακτικών στα κράτη μέλη.

27 Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να παρέχουν στις διαχειριστικές δηλώσεις τους διασφάλιση ότι η διαχείριση των χρηματοδοτικών ενισχύσεων γίνεται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, ιδίως δε εκείνους που αφορούν την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων και την πρόληψη της απάτης, της διαφθοράς και της διπλής

³⁵ **Ειδική έκθεση 21/2022**, με τίτλο «Η αξιολόγηση των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας από την Επιτροπή – συνολικά επαρκής, ωστόσο υπάρχουν ακόμη κίνδυνοι κατά την υλοποίηση».

χρηματοδότησης³⁶. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν υπέχει άμεση υποχρέωση να εξακριβώνει κατά πόσον τα συστήματα ελέγχου των κρατών μελών παρέχουν την αναγκαία διασφάλιση, πράγμα που εγκυμονεί κινδύνους για τη διασφάλιση και κινδύνους εμφάνισης κενών στη λογοδοσία, και τελικά κινδύνους όσον αφορά την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι στην πρόταση θα πρέπει να αποσαφηνιστεί και να ενισχυθεί η αρμοδιότητα της Επιτροπής όσον αφορά τη συμμόρφωση με τους εθνικούς και ενωσιακούς κανόνες.

28 Στο παρελθόν έχουμε αναφέρει περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με ενωσιακούς και εθνικούς κανόνες, όπως αυτούς που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις, τις κρατικές ενισχύσεις και την επιλεξιμότητα. Κατά συνέπεια, δεδομένης της κάλυψης του πλαισίου δικλίδων για το Ταμείο και της περιορισμένης αρμοδιότητας που ορίζεται για την Επιτροπή, ενδέχεται σε επίπεδο ΕΕ να είναι περιορισμένες οι διαθέσιμες επαληθευμένες πληροφορίες σχετικά με το κατά πόσον και με ποιον τρόπο τα συστήματα των κρατών μελών καλύπτουν τον σημαντικό κίνδυνο **μη συμμόρφωσης με τους ενωσιακούς και τους εθνικούς κανόνες.**

29 Από τη διατύπωση του άρθρου 20, παράγραφος 5, της πρότασης συνάγεται ότι η αρμοδιότητα της Επιτροπής περιορίζεται στις περιπτώσεις απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και στην αθέτηση υποχρέωσης που απορρέει από τη συμφωνία χρηματοδότησης. Ειδικότερα, η πρόταση καλύπτει τα **μέτρα κατά της απάτης** λεπτομερέστερα από ό,τι ο κανονισμός ΜΑΑ, μολονότι δεν είναι σαφές πώς και σε ποιο επίπεδο (εθνικό ή/και ενωσιακό) πρέπει να αναφέρονται περιπτώσεις εικαζόμενης απάτης.

30 Θεωρούμε θετικό το γεγονός ότι τα κράτη μέλη θα υποχρεούνται να συλλέγουν, να καταγράφουν και να αποθηκεύουν σε ηλεκτρονικό σύστημα δεδομένα σχετικά με τους τελικούς αποδέκτες, τους αναδόχους και τους υπεργολάβους³⁷. Η ύπαρξη επικαιροποιημένων πληροφοριών σχετικά με το ποσό της χρηματοδοτικής στήριξης που έχουν εισπράξει οι τελικοί αποδέκτες θα διευκολύνει επίσης την παρακολούθηση της απορρόφησης των κονδυλίων. Ωστόσο, δεδομένου ότι απαιτούνται πληροφορίες μόνο για το πρώτο επίπεδο υπεργολαβίας και μόνο για συμβάσεις υπεργολαβίας αξίας άνω των 50 000 ευρώ, δεν θα αναφέρονται στοιχεία σε σχέση με ορισμένους υπεργολάβους. Σημειώνουμε επίσης ότι δεν προβλέπεται προθεσμία για τη δημοσίευση αυτών των πληροφοριών.

---

³⁶ Άρθρο 20 και παράρτημα ΙΙΙ της πρότασης.

³⁷ Άρθρο 20 της πρότασης.

31 Το άρθρο 20 απαιτεί από τα κράτη μέλη να θεσπίσουν αποτελεσματικό και αποδοτικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου, σύμφωνα με τις βασικές απαιτήσεις που ορίζονται στο παράρτημα III της πρότασης. Θεωρούμε ότι τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να υποχρεούνται να διενεργούν διαχειριστικές επαληθεύσεις και ελέγχους, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα κονδύλια έχουν χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με τη σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία. Η εκτίμηση της Επιτροπής σχετικά με την επάρκεια των συστημάτων ελέγχου των κρατών μελών περιγράφεται εξαιρετικά αόριστα στην πρόταση, η οποία, σε αντίθεση με τον κανονισμό ΜΑΑ, δεν απαιτεί από την Επιτροπή να εφαρμόζει σύστημα βαθμολόγησης³⁸.

32 Χαιρετίζουμε τις διατάξεις για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του Ταμείου. Ωστόσο, η πρόταση δεν περιλαμβάνει παράρτημα με τους κοινούς δείκτες. Έχουμε παλαιότερα επισημάνει ότι το πλαίσιο παρακολούθησης για την ενεργειακή απόδοση δεν έδωσε στην Επιτροπή τη δυνατότητα να αξιολογήσει τη συνεισφορά του ενωσιακού προϋπολογισμού στην επίτευξη της τιμής-στόχου της ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση³⁹. Οι δείκτες αυτοί θα πρέπει να αντιστοιχούν στους στόχους του Ταμείου και να είναι κατάλληλοι για τη μέτρηση των επιδόσεών του. Στο μέτρο του δυνατού, θα πρέπει να πληρούν τα κριτήρια RACER, ήτοι να είναι κατάλληλοι, αποδεκτοί, αξιόπιστοι, εύχρηστοι και εμπεριστατωμένοι⁴⁰.

---

³⁸ [Proposal on establishing a Recovery and Resilience Facility](#), παράρτημα II. Παραδείγματα συστήματος βαθμολόγησης είναι τα εξής: σε μεγάλο/μέτριο/χαμηλό βαθμό· υψηλός/μέτριος/χαμηλός αναμενόμενος αντίκτυπος· συνεισφέρει αποτελεσματικά / εν μέρει / δεν συνεισφέρει· επαρκείς / ελάχιστες απαραίτητες ρυθμίσεις / ανεπαρκείς ρυθμίσεις.

³⁹ [Ειδική έκθεση 11/2020](#), με τίτλο «Ενεργειακή απόδοση των κτιρίων: επιβεβλημένη η μεγαλύτερη εστίαση στην οικονομική αποδοτικότητα»· [ειδική έκθεση 02/2022](#), με τίτλο «Ενεργειακή απόδοση στις επιχειρήσεις - Μερική εξοικονόμηση ενέργειας αλλά αδυναμίες στον σχεδιασμό και στη διαδικασία επιλογής έργων».

⁴⁰ [Γνώμη 06/2020](#) για τη θέσπιση Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Τελικές παρατηρήσεις

33 Η πρόταση για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα παρουσιάστηκε από την Επιτροπή τον Ιούλιο του 2021 και αναθεωρήθηκε από το Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2022. Το Ταμείο αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των κοινωνικών συνεπειών της αύξησης των τιμών της ενέργειας εξαιτίας της δημιουργίας ενός νέου συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ (ΣΕΔΕ) για τους τομείς των κτιρίων και των οδικών μεταφορών. Μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη του στόχου της ΕΕ για επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050.

34 Ο εκπλειστηριασμός δικαιωμάτων στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ στους τομείς των κτιρίων και των οδικών μεταφορών θα εξασφαλίσει χρηματοδότηση ύψους έως 59 δισεκατομμυρίων ευρώ για το Ταμείο για την περίοδο 2027-2032. Η αστάθεια των τιμών των δικαιωμάτων εκπομπής του ΣΕΔΕ της ΕΕ και η αβεβαιότητα ως προς τα διαθέσιμα έσοδα εγκυμονούν κινδύνους όσον αφορά τη χρηματοδότηση. Καθώς η Επιτροπή δεν έχει εγκρίνει ακόμη διαδικασίες για τη διαχείριση των προτεινόμενων νέων ιδίων πόρων ή για τον υπολογισμό, τη βεβαίωση και την ανάκτηση των εσόδων, δεν είναι σαφές ούτε πότε θα είναι διαθέσιμα τα έσοδα ούτε κατά πόσο θα ανταποκρίνονται στους φιλόδοξους στόχους του Ταμείου και στις αντίστοιχες επενδυτικές ανάγκες. Στα ανωτέρω έρχεται να προστεθεί η απουσία ειδικής εκτίμησης επιπτώσεων της πρότασης.

35 Η πρόταση βασίζεται σε βασικά χαρακτηριστικά του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ), όπως τα εθνικά σχέδια, η εξάρτηση των πληρωμών από την ικανοποιητική εκπλήρωση οροσήμων και τιμών-στόχου, η προσθετικότητα και η συμπληρωματικότητα με άλλες ενωσιακές και εθνικές πηγές χρηματοδότησης, καθώς και η συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Ωστόσο, όπως και στην περίπτωση του ΜΑΑ, η Επιτροπή θα αξιολογεί την πιθανότητα επίτευξης των πράσινων στόχων κυρίως κατά το στάδιο της αξιολόγησης των σχεδίων και, σε μικρότερο βαθμό, κατά την αξιολόγηση των αιτημάτων πληρωμής.

36 Στο πλαίσιο αυτό, επιθυμούμε να τονίσουμε τη σημασία της άντλησης διδαγμάτων από την εφαρμογή του ΜΑΑ και της αξιοποίησής τους στο πλαίσιο των περαιτέρω διαδικασιών και αποφάσεων για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα. Ειδικότερα, πιστεύουμε ότι ορισμένες αδυναμίες, τις οποίες επισημάναμε παλαιότερα σε σχέση με τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αφορούν και το Ταμείο:

- κίνδυνος διπλής χρηματοδότησης και αλληλοεπικαλυπτόμενων στόχων με άλλα δημόσια μέσα και ταμεία,
- ανεπαρκής προσοχή στις πτυχές των επιδόσεων και της οικονομικής αποδοτικότητας, λόγω της πρόσθετης πολυπλοκότητας και της διοικητικής επιβάρυνσης,
- αδύναμη δυναμικά σύνδεση μεταξύ, αφενός, των πληρωμών και, αφετέρου, των στόχων, των οροσήμων και των τιμών-στόχου του Ταμείου,
- κενά στη διασφάλιση και τη λογοδοσία όσον αφορά την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ,
- δείκτες, ορόσημα και τιμές-στόχος που δεν αξιολογούν αποτελεσματικά τις επιδόσεις.

Η παρούσα γνώμη εγκρίθηκε από το Ελεγκτικό Συνέδριο στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 15ης Δεκεμβρίου 2022.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Tony Murphy
Πρόεδρος